

szám.

Szerkesztőség és kiadó hivatal:

MOCs.

Mindennemű kézirat, levél, hirdetés elfogadására, az előfizetési díjak és hirdetési összegek beszedésére egyedül illetékes a

„Mezőségi Híradó” szerkesztősége Mocs. Éziratot nem adunk vissza.

MEZŐSÉGI HIRADÓ

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Dániel Géza. Főmunkatárs: Orbán Ferenc.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona.

Fél évre 4 „

Negyed évre 2 „

Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések díjszabás szerint.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Akkor és most.

(o) Rideg korunk üzérkedő szel-leme rányomta bélyegét a társadalom arculatára.

Annak a patriárkális életnek, melynek sok kedvességét, aranykedélyű urait, adakozó, a jötevésben kifáradhatatlan matrónáit költőknek dalai íróknak munkái örökiték meg, ma-holnap se hire, se hamva. Más világ volt az övék.

A magyar ember igazi világa, hová a kufárkodás még nem tette be a lábát. Hol nem élt az üzérkedő handlészellelem, honnan számüzve volt a vásári láрма. Megváltozott az élet; más arculata lett a társadalomnak, mert átgyurta, áthasonította a mindent folyondárképen átölelő üzérkedés, az önérdék, a haszonkeresés.

Korunk emberei lépten-nyomon sallangról beszélnek. Önérzetes büszkeséggel, kihívó kérkedéssel kürtölik világgá, hogy a multnak, maradiságnak cafrangját leszedték a társadalomról és megteremtették az új embert, az igazán modern uri osztályt. A selyem-gubóról lefejtették a selymet, vigyázva, figyelemmel és odaadással, hogy el ne pusztuljon, tovább élhesen a csupasz álca.

Az irodalom mezejére üvöltő der-visek ültenek ki. Sarat gyurtak és gyurnak most is, hogy a közelmúlt társadalmát, annak patriárkális urait,

asszonyait, ősi szokásait azzal beszenyeyezték és végnélkül való, üvöltő dallal, az igazi dervis kitarásával táncolják körül a zsuros társadalmat, annak vékonypénzü uracsaít, meg-nagyságosozott asszonyait, molett hölgyeit és sok iskolát kijárt, savanyu képű nagyságos kisasszonyait.

Nem lehet hivatásunk, hogy a leg-ujabb társadalom fölött még átszaladó szemlét is tartsunk. Ha a törzsgyökeres nemesi osztály lekicsinylésében utazó, demokrata jelszavak dobolásával felszinen uszkáló, egy bizonyos vagyonos osztályt különösebb figyelemre méltatunk, csak azért tesszük, hogy az ellentét annál kirívóbb legyen.

Nem mindenhol, de nagyon sok helyen örökre becsukódtak a nemesi családok kriptáinak vasajtai.

Egy egész vidék népe könnyezve, zokogva kísérte és kíséri most is egyik másik halottat utolsó útjára. Ott felzokog, felsír a hálával csordultig megtelt sziv.

Keresetképtelen családok a jótékonyság angyalát veszték el a nemes főurban, a bálványozásig, rajongásig szeretett agg matrónában.

Mert mindenha úgy volt édes hazánk földjén, hogy a várak, kastélyok és uradalmak tövében meghúzódott szorgalmas, munkás nép urában, urnőjében gondviselőjét, egyetlen segítőjét látta, nézte és ritkán csálódott.

Ezért zokog fel, ha temetésre kon-dul meg a kápolna harangja, ha gyászposztóval kerítik be a kapuk oszlopait.

Aztán egyre jobban ritkulnak a sorok. Idegenekre száll az örökség; idegenekre, kik egyet sohasem örökölnék, a nép szeretetét, azt a szívet, melyhez a főuri pompa között is mindig utat talált a szegénynek esdő szava. Sziv nélkül pedig nem ur, hanem zsarnok az ember, ha fény, pompa és mesés gazdagság veszi is körül.

Ha valamikor elközelget az idő, hogy a demokrata szociálmusz vi-hara végig söpör a kunyhók között is, ne keressük a bujtogatókat, ne induljunk csendőr szuronyokkal a bűnösök felkutatására, egyeseknek, tehetősöknek szeretet és könyörület nélkül való szive, eljárása vetette a szelet, onnan van a vihar.

Ezek azonban általános szempontok.

Bármikor elmondhattuk volna. Van azonban aktualitása is a dolognak.

A nyomor ablakainkat veri. Az éhség küszöbeinken fekszik. Fáradt tekintetünk a jótékonyság mentőit keresi. Kunyhók pislogó tüzeinél dermedt tagjait melengeti az éhes család. Őszbe csavarodott családtag beszédes ajakára tapad sok-sok epedő szempár.

Volt még ilyen sanyaru esztendő.

De mégsem volt éhség, inség.

A „Mezőségi Híradó” tárcája.

Detre a sakkmester.

Olyan volt, mint egy gnóm. Kicsi is, vézna is. Hanem a feje, az a boltozatos tatárkoponya, nagy volt és tekintélyes. Egy-két hét múlva már tízéves, de azért olyan kicsi, mint egy hatéves pötty.

Féléve, hogy az intézetbe került. Alighogy betette a lábát, már gunynevén szólongatták. — A nagyfejű. Mikor aztán jobban megbarátkoztak vele, úgy találták, hogy a feje keményebb, mint más emberfiáé; elnevezték a keményfejű nagy german vezérről — Detrének.

Eleinte csak úgy lézengett a többi nebuló között. Idegenül érezte magát — s a könyveket bujta. Azok közül aztán valamelyikből megtudta, hogy ki volt az a „nagyfejű Detre”; úgy történt aztán, hogy Detre nem haragudott a gunynevért, sőt büszke volt rája.

Tetszett neki, ha így szólították. Főlényes mosoly volt a válasza. Hanem aztán mikor mind általánosabb lett a gunyolódás és mikor Detre úgy találta, hogy abból a gunyos megszólításból mind inkább hiányozni kezd a naiv tisztelet, és a „nagyfejű” szót különös maliciával hangsúlyozták, Detre már nem elégedett meg a főlényes mosollyal. Csipősen vágott vissza. A szemöldökét ilyenkor félrehuzta homloka boltozatáig s az ajkáról csak úgy ömlött a gunyoros szó.

Ettől a perctől kezdve örökös harc volt az élete. Harcolnia kellett, hogy lefegyverezze a gunyolódást ezer féle formájában. És Detre felségesen beletalálta magát ebbe a titáni küzdelembe. Aki harcol, aki küzd, annak helyén kell lennie az eszének, meg a szívének. No hát a Detrének helyén volt a szive, de legkivált az esze! — Jókedvében; vagy rossz kedvében találta legyen a guny, Detre helyt állt s még vajadásában küldte más-

világra fatytyát a gunynak. Lepergett egy hónap és Detre vitézségének meg lett a tisztelő közönsége.

A vergődő megadásból rövidesen tiszteletet és hódolatot váltott ki a Detre csalafinta esze, mikor meg a leharcolt ellenfeleket barátokul és fegyvertársakul fogadta, Detrének egyszeribe lelkes vezérkara támadt.

Karácsony után van. Hosszu teremben, nyujtózkodó asztalok mellett morzsolgatók le kicsi játék időjüket. Nagy keletje van a karácsonyi ajándéknak, a társas játéknak. Havas idő járja, ilyenkor még korán van tárgyalni a nyári kópéságokat! Köröskörül csupa játékláz mindenki!

Egy-egy játszmát öt-hat kibic segít megnyerni, vagy elveszíteni — gondolatban. Székre kuporogva, kipirult arccal, minden asztalon négy-öt csoport lesi a fargott figurák mozdulatait. Minden szempárból egy-egy hadvezér tépelődése vil-

Ott volt a nagyasszony.

Vigasztalt, segített és most?

Hiszen timagatok tudjátok, látjátok.

Oly sok apró kunyhó nádfödele alatt elevenedik meg a mult, s mind annyiban azzal zárul: nem úgy van most, mint volt régen.

Sokban igaza van a népnek.

Vannak emberek, kik a nyomort, az inséges esztendőt is az üzlet-ember szemeivel nézik. Kevesebbet bocsájtanak piacra, de a kevésért annyit, vagy tán még többet várnak, mint kaptak megelőzőleg. Itt kiegyenlődik a mérleg; megtérül az árban, mi nem volt meg a mennyiségben.

Ne mosolyogjon le senki.

Tudom, hogy az általános piac és nem egyesek gusztusa irányadó. De miért kell piacra mennünk, piacot keresnünk, ha küszöbünkönél éhségtől roskadnak össze az emberek?

— Egyesek nem állhatunk be népmentőknek. Csöpp olaj mit használ egy háborgó tengernek, — halom a gunyos ellenvetést.

Ezt senki sem kívánja, nem is kívánhatja. Egyet azonban nem szabad feledni, hogy *a szegényt a gazdagért és a gazdagot a szegényért teremtette Isten*. Itt kell keresni, itt találja meg bárki a békés kiegyenlítés kulcsát.

Itt volna tere a társadalomnak is a könyörület munkájához.

De mikor meghalt a nagyasszony. Elporladott régesrég az a sok igazi szeretet dobogtatta könyörület sziv.

A haszon, az üzlet.

Hát mégis förtelmes gusztus, ha a szegénytől mindenét elveszjük, mikor pár napra való táplálékot nyújtunk.

log elő. Csupa szorongás, izgalom, párazat a levegő. Egy-két alak mégis ott lézeng az asztalok körül.

Megtelepszének egy percre itt is, ott is, aztán tovább üzi őket valami nyugtalan erő. Ezek a kocsorgó nebulók tudnak a karácsonyi játékokon holmi nyalánkságért, és most összeházaszják a termet. Ilyesféle képet csinált Detre is. Olyan játékot kapott, ami nem imponált neki. Pásztorjátékot, meg valami összeállítás. Detre olyasvalamit szeretett volna, a min a fejét törhette; becsérélte hát egy sakkal, nem tudott ugyan még játszani, de föltette, hogy megtanul. Kíváncsivá tette Detrét ez a különös játék, a melyik mellett órák hosszat elüldögélnek, egy kukkot sem szólnak, mégis belepirulnak az izgalomtól, és villogó szemekkel kísérik a játékot még azok is, a kiknek egyáltalában semmi közük sincs azokhoz az apró faragott bálványokhoz. Megtanult játszani. Meg, és attól a minutumtól kezdve Detre folyton sakko-

Házi iparunk.

Alsunk. Életünknek javarészt hányan alusszuk át. Nem az alváásra szánt éjszakai időt értem, hanem a fényes, világos nappalokat. Teremtő Isten! Minő erő szunnyad és semmisül meg a semmittevésben. Elmaradottságunkra, gyámoltalan voltunk mellé nem kaphatnánk, találhatnánk annyira eklatáns példát, mint milyen népünk semmittevése a téli hónapokban.

Kukorica-szárakkal rendbehozzuk a viskók fedelét, betapasztjuk arasznyi ablakainak széleit, hogy ne bántson a napnak gyenge téli sugára s ne kapja ki oly gyorsan a hideg azt a parányi meleget, mit az ág-bog, meg a szárított trágya sugároz ki magából.

Keresem az életet és nem akadok rá. Meghalt a természet? Nem, csak alszik, pihen és mi is vele alsunk. A természet látszólagos halála, folyamata az igaz életnek. Hónapokon át nappala volt. Élt, virult éltetett, istápoltt milókat. Kifáradott. Megéhezett. Pihen és táplálkozik, hogy az első hóvirágnak életet adhasson. Anyakeblébe temette a buzaszemet, hogy anyává tegye s mint termő növényt adhassa vissza tavaszkor.

Csak az ember alszik. Szunnyad az a lény, melynek röviddel ezelőtt nem volt elég a nappal. Ereje a tétlenségben hanyatlik. Izmai petyhüdnek. Munkakedve csökken. A semmittevés unalmas órái termelik az erkölcsi romlást. Ezek a bűnnek melegágyai, hol ép oly szaporán és ijesztő tömegben nő, mint állóvizek szélein a millió meg millió álca tavaszi napfényen.

Az alkalmazkodásból született minden visszamaradás. Folyóvízhez ért valamikor az ember. Megremegett a tájtéző habok láttára. Nem volt övé a tulsó part. Hidat vert rája s elbámult az eredményen. Kitégult szemei előtt a látóhatár. Merészebb lett. Tengerre szállott és magáénak mondotta a világot.

Leáldozott a nap. Éjszaka borult a földre és a tehetetlen ember nem is gondolhatott arra, hogy bár parányit raboljon az éjjelből és oda forassza a nappalhoz. És ma? Éjszaka nincsen. A napnak minden órájában bugnak, zakatolnak a gépek.

Nappali világosságot adnak az ivlámpák. Gyárak kemencéiben, motorok keblében tűz ég hetekenát. Pihen és nincsen, csak munkafelosztás.

Szükmarku az anyaföld, zsarnokká lett lennie az embernek. Sokan vagyunk. Már-már kétséges, hogy eltudna-e tartani földi anyánk, a termő talaj, ha maga az ember meg nem teremti a megélhetésnek oly számos eszközét és módját.

És mégis hányan vagyunk, kiket a maradiság légköre vesz körül? A megélhetés, az igények fokozott emelkedése zsineget tett nyakunkra, mely napról napra szűkebbre szorul. Nem teszünk ellene. Türrünk, nélkülözünk cél nélkül. Nézzük a részleteket.

Több ezer ember lakja a Mezőséget. Ezek az emberek el vannak temetve. Egy-egy völgykatlanban meghúzódva a dologidőt munkával, a telet tétlenségben töltik. Vajjon ki a hibás? A nép bűnösségét kimondanom nem lehet, nem is szabad. Minden, tehát a mezőügyi nép is át kell, hogy élje gyermekkorát. Szerencsés, melynek van ki bölcsőjét ringassa, ki az első lépés megtételére segítse. Nem akadott eddig senki, különösen a felsőbb régiókból, ki bár parányi érdeklődést is tanusított volna. Ennek is oka van. A Mezőséget közlekedési elszigeteltsége, termőtalaja a földmivelésre utalja. Ilyen viszonyok között két társadalmi kaszt létezhetik csupán. Van ur és van szolga. Még egy osztály nyerhetne létet, a kisgazdák osztálya, de ez itt olyaténképen, hogy számot tenne, nem volt és nem is lesz soha. Szükséges a dolgos, munkás kéz. A szegény elvégzi az uradalmak mezei munkáját, az uradalmak, a földbirtokosok munkát és kenyeret nyújtanak a vagyontalan osztálynak. Az adott viszonyok között ez az egyetlen igazságos út. Nem is ebben van a hiba. Máshol kell keresnünk a mezőügyi állapotok fonákosságát. Értelmes, dolgos és tisztességtudó népe miért ne haladhatna pár lépéssel előre? Talán a kultura lehellete viharként söpörné át a Mezőség hepehupás oldalait? Semmi esetre. Nem üvegházi, déli növényekkel akarom felfrissíteni a Mezőség levegőjét. Olyasmire óhajtanám irányítani az illetékes körök figyelmét, mi a mező-

zott. Jól illet neki ez a mesterség, öszszegubbaszkodva úgy ült az asztal sarkán, mint egy pók. Közönyös ábrázattal nézte a fészengő, a tépelődő ellenséget s fűrkészte a szeme járását. Aztán ha ő volt soron, fénylő szemeivel végigtáncolta a kockás táblát, huzott — és győzött.

Győzött egyszer, kétszer, tízszer. A ki nem hitte el, hogy Detre jól tud játszani, az leült vele, de aztán hallgatott az eredményről. És sokan nem hitték el és Detre megvert mindenkit. Félelmetes lett a hire. — Megneszelték ezt a nagy diákok is, de nem hívták játszani. Feltették tőle a tekintélyüket, a mit csak nagyképűsködéssel nagy ügygyel bajjal sikerült megszerezniök. Feltették a Detre hires számító esztől, a honnan messze számüzte a gyüge naivságot a dolgozó agy. Feltették Detrétől, aki olyan volt, mint egy gnóm, s akkora, mint egy hatéves pötty.

* * *

Kitavaszkodott. A négyfalu kertből fakadó ákácrügyek végre is lecsalták a gyerekereget. Hacsak tőlük függött volna, már régen leröppentek volna!

Végre hát lejöttek. Szépen lassan, párosával. Csöndben kellett le menniök, de ők amugy is csöndben lettek volna. Az ébredő növények párás lehellete, az az aluszékony, áhitatos, nyugalmas csend ugyanis lebilincselte volna dévaj kedvüket! Előbb összefutkosták a teret, aztán összeálltak csoportokba és tanakodtak, hogy mit játszanak. — Király metát! Kapóst!

Aztán két táborra oszlottak. Az egyik tábor kint volt, a másik bent. Az egyik tábor a játszó, a másik a labdafogó. A szerencsére bízták, hogy ki legyen bent, ki legyen kint. Ennek meg Detréhez volt bizalma, s ő lett benn, ő lett a játszó, a másik lett a duzoggó, a labdafogó! — Rajta! — És megindultak az ütések. Gyöngék voltak. Elröptek egy kicsit az ütőfától, aztán olyan formátlan körrel vissza repültek. Detre rosszul választotta

ségi népet legalább bizonyos fokára emelhetné a jólétnek. Nincsen földrésze édes hazánknak, hol bővebben és szebben nőne a káka, a nád, mint nálunk. Ha ki látta az egyszerű embereket, unalmas téli este-ken, a kákából készíthető munka óráiban és számot vetett azzal, hogy egyetlen család — 4 éves fiutól az apáig, — mit és minő szépen végez, annak van homályos fogalma arról, hogy mit szerezhetnének véle egyesek, családok, községek. És miért nincsen nálunk? Bocsánat, nálunk is kultiválják ez ágát a háziiparnak. Kik foglalkoznak vele? Szégyenlem kimondani: a faluvégi cigányok. Talán ez is egyik oka a huzódózásnak. Népünk világért se végezne olyan dolgot, mivel az említett osztály foglalkozik. Van is némi igazsága. Semminél csak valamivel több a cigányok műhelyéből kikerült gyékény, avagy kosár. Nem csoda, ha követni nem akarja őket, nem kap kedvet a munkához. Volna csak másképen. Jönne közénk valaki. Szakember, ismerője az efajta dolgoknak és tanítana községünkben, tudom Istenem, nem fáradna hiába. Ismerem mezőszéki községeket, hol a gyékény-ipar — állítani merem — remek számba megy. Fali szőnyeg, papirkosár, kézi-táska, lábtörő izlés-sel és erős állapotban kerül ki a munkás kezek alól. A miért 2 koronát adtam, örömezték elnézem szobám falán, mint a kereskedésekből kikerült, akárhányszor drágán fizetett, de értéktelen holmit. Miért nem csinálják tehát, miért nem foglalkoznak érdemlegesebben az iparnak emez ágával? Megmondom azt is. A kevés kínálathoz is hiányzik a vevő. Két három darab elkészül, házalni kell vele. Szegény beteges ember árulja, vagy éppen valami vékonyruhás gyerek. A vevő vesztegeti a munkát. Nem tudja és nem is akarja megfizetni a valódi értéket. Lenne csak tömegesebb a kínálat, nyílnék piac is akárhányszor. Ha pedig kibontakozhatnék ez iparág valójában, s nem volna egy-két családnak átöröklött munkatere, megszűnének a téli renyhe, henye élet és egy-két csapásos esztendőnek sulya alatt nem esnék porba a Mezőség.

Ha a hegyvidékek lakóit néha-napján oktatásba részesíti a kormány, vagy valamelyik erkölcsi testület a szakképzett vándor-tanítók után, miért nem néznek

ki a katonáit! Ott van ni! Az egyik labdafogó kézrekerítette a labdát, aztán jól hátba dobta a kifutó szeles nebulót. — Mehetünk ki. — A két tábor helyet cserél. — Most Detre tábora a duzzogó, a másik a játszó. — De még milyen játszó! Detre elkezdte a labdafogást egy órákor és két órákor még mindig odakünn duzzog! No hiszen szép mátor Detre! Ilyen mátor! — Ezek a tisztetlenség véleménynyilvánítások egyre hangosabbak lesznek. De hát akkor minek lett volna mátor! — Mondta volna meg, hogy nem tud semmit! — Én nem játszom! — Még három ütést bevárook, ha akkor sem sikerül meg dobni, én elszököm! — Bizony nem sikerült. Detre a közepén állott, ő volt a dobó. Eleinte biztatott, lelkesített, aztán kért, könyörgött, még fenyegetett is, — de hiába! — Nem tudott egy szikra tüzet befújtatni ebbe a széthuzó armádiába! Detre a sakkmester,

ide is néha? Ez a nép is szívesen hallgatná őket, örömmel követné tanításukat és létrejönne egy fajtája a háziiparnak.

Paraszt leánykát láttam kézi munkával kezében. Rávit a kíváncsiság is, közelebbről megtekintettem munkáját. A színek megválasztásában nem láttam az izlést, de a durva lendarab aprólékos áttörése, a díszítés választékos volta, változatosága meglepett egészen.

Kitől tanult? Ki volt oktatója? Az anya, az édes anya. És ez az ág is ott hal meg, ott pusztul el a szűk falak között. Nincsen senki, aki felkarolná. Mezőszéki nők — titeket kérek — vegyétek szerető gondjaitokba ezt az árvát. Használatok ki azt a szunnyadó erőt, képességet, miről bármelyik zsellér-ház szűk falai között meggyőződést szerezhettek. Ki ne szeretné csinos kézimunkával díszíteni lakását? Kevés figyelem, gondos irányítás kell csupán s olcsón, csaknem ingyen jut minden házi asszony remeknél remekebb varratosokhoz.

Tegyünk csak kísérletet és szerezzünk megbizonyosodást szavaim valóságáról.

HIREK és VEGYESEK.

Emlékeztető:

Névnepok: Szombat jan. 21. Ágnes vt., vasárnap jan. 22. Szentesalád, Vineze, Hétfő jan. 23. B. A. eljegyzése, Izaiás, Kedd jan. 24. Timot pk. v t Szerda jan. 25. Pál fordulása, csütörtök jan. 26. Polikárp pk., Péntek jan. 27. Aranysz. szt János Szombat jan. 28. Apollonisz, Károly.

Vásárok: Jan. 24. Mező-Méhes. Jan. 25. Nagy-Enyed, Bánffy-Hunyad, Jan. 27. Erzsébetváros.

— A „Mocsi Kaszinó“ — mint értesülünk — a közel napokban tartja meg évi rendes közgyűlését. A tisztújításon kívül más és igazán fontos kérdés is dűlőre jut akkor. Egyik megelőző számunkban fel- említettük, hogy céljának mindenben megfelelő helyiséghez nem juthat. Ugy óhajtaná leküzdeni a nehézséget, hogy sajátjából alkalmas lakást és kaszinói helyiséget emeljen. Az eszme megérdemli a felkarolást és a körülmények sem mostohák. Érdeklődéssel tekintünk a közgyűlési határozat elé.

— **Viálgításunk.** Minálunk kiáltó szükség- séget pótol az a néhány utcai lámpa, mi

az élő sakk táblán, élő figurákkal nem boldogult! Ha most is úgy megülhetett volna valahol, egy asztal sarkánál, mint egy pók, s úgy intézhette volna a csatát — győzött volna! De élő figurákkal, s megannyi külön akarattal szemben a Detre leleménye — befagyott!

A verőfény elé valami kóbor esőfelhő vont ölmos kárpitot s felriasztotta a játékosokat. Jókor: éppen elég volt a duzzogásból! — kipirult arccal rebbent össze a gyereksereg, — s hogy fölfelé bandukoltak, — Detre arra gondolt, hogy ha ő megülhetne most is egy asztal sarkánál, mint egy pók és közönyös ábrázattal nézhetné a feszengő, a tépelődő ellenséget! — Szégyelte magát. Aztán elővette a zsebbkendőjét eltakarta az arcát, úgy tett, mintha az izzadságot törölne le a homlokáról.

a mocsai sötétség elosztatására áll itt-ott büszkén és magasan. Sokszor nem lehet tudni, ha valóságos világító készülékek-e vagy mindannyija egy-egy jelképes, néma szobor? Ennek igazán beválnak. Üresek és tartalmatlanok, mint nagyon sok magasan hordozott fő. Nem adnak világosságot, valamint világító gondolat nélkül van a tartalmatlan emberi koponya. Egyik este éppen a legsötétebb sikátor végénél 7 órákor gyújtották fel és 8-kor már el is oltották. Ha így adják, akkor az orvosság rosszabb a betegségnél. Hiszen könnyen megtörténhetik, hogy a sötétben bugdácsló halandó kerülve a vészt és veszedelmet, ha koponyáját nem is, de orrocskáját abba is bele üti. „Több világosságot“ kiáltunk fel a német költővel, többet és huzamosabb ideig tartót.

— **Báró Szentkereszty Zsigmond** volt kolozsvári kir. tszéki elnök, kuriai bíró f. é. január 15-ével vált meg a kolozsvári kir. törvényszék kötelékétől. Megelőzőleg — jan. 9-én — az igazságügy képviselői, az ügyvédi kar és nagyszámu jóbarátai, tisztelői bucsu lakomára gyűltek össze. A megérdemelt magas állásra sok jó kívánság kíséri, de a közszeretben álló törvényszéki elnök távozását lehetetlen nem sajnálnia körünknek.

— **Építkezések.** Mult számunkban cikket közöltünk a mocsai lakásviszonyokról, miket még jókedvében sem mondhat senki rózsásoknak. Ezzel kapcsolatosan jóleső érzéssel vesszük és adjuk a hirt, hogy az állapotok hova hamar javulni fognak. Levka János tehetős szombattelki birtokos közvetlenül a főut mentén, egészen alkalmas helyen terjedelmes, a kényelemnek és izlésnek mindenben megfelelő bérházat fog építtetni. Az anyagszállítás szorgalmasan folyik. Kora tavaszon már elkezdeti a munkát és a jelen év őszén átadhatja a használatnak. A jelekből ítélve nem csupán a lakásviszonyok előnyös javulása követi ezt az igazán dicséretet érdemlő gondolatot, hanem Mocs is olyan épületet nyer, mi szépülése és épülése mellett tanuskodik. Ugyancsak a főut mentén, szintén a tavasz folyamán építtet egyik helybeli kereskedő lakóházat. Ezt is megemlítjük, hisz ha csak rövid ideig is így tart, Mocsról kiköltözik a lakás-mizeria réme. Azután jön a járás-bíróság palotája. Idővel a kórház. Ehhez járulna még a mocsai kaszinó helyisége, melynek érdekében illetékes egyének alkalmas helyen már megtették a lépéseket. Erős a reményünk, hogy ez is sikerül. Tömörülés és szívós kitartás leküzdi a lokális nehézségeket. Kis társadalmunk örömmel köszönti az eszmét és segítő kezét szívesen nyújtja oda a kivitelhez, a megvalósításhoz.

— **Gyász-istenítisztelet.** Elhalt Mosel Jolán, Gaál Elekné lelkiüdvéért a mocsai plebánia templomban folyó évi január 16-án volt az évfordulati gyászmise. A gyászoló család csaknem teljes számban megjelent. Ott voltak: a boldogultnak férje Gaál Elek nagybirtokos fiával Gaál Jenő mocsai járási főszolgabíróval és két leányával. A gyász-istenítisztelet fél 11 órákor volt, melyen a hivek közül is többen részt vettek.

— **Községi gyűlés.** A Mocsvidéki K. Polgári Olvasókör rendes közgyűlését folyó évi január 15-én tartotta meg. A tagok csaknem teljes számban jelentek meg, hogy a kör ügye felől rendezkedjenek, tanácskozzanak.

Köri elnök megnyitójában a kör célját, annak szükségességét fejtegette és a békés szeretet, az egymás ügyeinek vállalt felkarolását ajánlotta a jövő programjával. Egyedül ez alapon remélhetjük, hogy a körnek nem csupán szórakoztató, de társadalmi kihatása is lesz. A leköszönő tisztikarnak működéséért köszönetet szavazott a gyűlés és nyomban megválasztotta az új tisztikart. Elnöknek újból megválasztott: Orbán Ferencz, jegyzőnek Dobay Ferencz, pénztárosnak Kaiser György, könyvtárosnak Ferenczy Ingomár, választmányi tagok lettek: Bán Mihály, Gábrus József, Moldován Domokos, Moldován Sándor, Papp Márton, Kovács Géza. Kréc János. Salamon Mihály, Urmánczy Sándor és Vad János. Majd a kör számára megrendelendő lapok körül folytattak eszmecsere. Kimondották, hogy tekintettel a tagokra, kik nagyrészen az iparos osztályhoz tartoznak, lehetőleg többször, de különösen szombaton és vasárnap az esti órákban fognak tömegesen összegyűlni a kör helyiségében. A tagok száma most 25, de tekintve a most érezhető érdeklődést, még több tagra van kilátás. A gyűlés a legbarátságosabb hangulatban oszlott szét.

— **Vakmerő lopás.** Szomorú jele az időknek, hogy nem mulik el nap, vagy éjszaka, melyről tolvajlást ne hallanánk. Egyik múlt éjjel Lázár Károly vajdakamarási birtokos udvarában garázdálkodtak a tolvajok. A nyílt helyen épült, jól elzárt gabona raktárba hatoltak be s észrevétel nélkül, de eredményesen munkálkodtak. A nehéz Wertheim-lakatot lefeszítették és 10–15 zsák zabot elemezték. Ügyes és avatott kéz munkája lehet. Valószínű azonban, hogy a megindított vizsgálat hamarosan nyomra vezet. Nagyobbmértű volt a lopás, semhogy olyan kis vidéki helyen ki ne derüljön. A birtokos osztályt ez a nem szorványos, hanem általános jelenség megtaníthatná valamire. Igazán kár azért a lelki nyugtalanságért, mit a már nyomorúságos napokban ki kell állania. A Mezőség egy jó nagy részének céljaira ott van a kolozsvári áruaktár. Ott kellene elhelyezniök az eladásra szánt fölösleget. A fuvarozás sem okozna nehézséget a téli napokon. Különösen pedig nem kellene mindig remegniök, mit máskülönben ki nem kerülhetnek.

Irodalom.

Tagadhatatlan, hogy nem kevés gondot ad a jó könyveknek és lapoknak megválasztása. Nem csak komédiás csapatok megérkezését jelzi manapság a dobok pergése, réztányérok csattogása és bohócok utcai ugrádozása, bukfecezése, hanem az irodalom berkeiből is kihallatszik az utálatos reklam-lárma, mi a jóhiszemű, járatlan egyént nem egyszer ejti tévedésbe. Szolgálatot akarunk tenni olvasóinknak, mikor igaz őszinteséggel, mintegy utbaigazitásképpen igazán jó lapra, egy szépirodalmi folyóírra irányítjuk a figyelmet.

Még a vagyonosabb családok is akárhányszor beérik azzal a kevés és mindig nem is mindenkinek való irodalmi táplálékkal, mit a családhoz vénült egyik-másik napilap nyújt. A családfő leföli a politikai részt, az asszonynak megmarad a regény az apró hírekkel és a többi családtagoknak jut a tárcarovat. Hogy ez

nekik nem elég, kell-e ahhoz több argumentum, mint az a sok sovár tekintet, mely szinte felfalja az apróhirdetéseket is. Több, választékosabb és a mi főben járó követelmény, megfelelő szellemi táplálék kell a serdülő kornak, az ifjunak, a leánygyermeknek. Ezt minden család köteles megadni, mert a fiatal lélek is, akárcsak a szomjas vándor, ha nem jut kristályos, hűsítő csöpphöz, az állott, romlott folyadékból is magába szedi a szükséges mennyiséget.

Manap annyi szépirodalmi képes és nem képes folyóíratot küldöznek nyakunkra, hogy ember legyen, a ki el tud egyetlen kopogó fejére igazodni.

Kis mécses szeretnénk gyújtani a homály miatt. Felkérés, fizetés, sőt az illető folyóírat tudomása nélkül tesszük, minél többel nem is akarjuk dokumentálni elfogulatlanságunkat. A „Magyar Szemlét” ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe. Mutatványképen csak a múlt számunkban közöltük le egyik igazán élvezetes elbeszélését. Ilyenekkel, élvezetes dolgokkal, komoly és közérdekű ismertetésekkel van megtöltve minden egyes száma. Hosszu évek során át nyújtja a kifogástalan szellemi táplálékot. Tanít és szórakoztat nemesen. Egyetlen művelt család asztaláról sem volna szabad hiányoznia.

Igaz ugyan, hogy karácsonykor, ujesztendőben nem ígér és nem ad tükröt, ébresztő órát, diszalbumot, meg a kánya tudja, mi mindent nem adnak a mások, hanem nyújt egész éven át, minden héten bőséges és tiszta szellemi táplálékot. Succi hónapokon át koplalt, de pénzért. Az olvasóközönséget is manapság megkoplaltatják — egész esztendei soványító kurával és koplal az olvasó, csak hogy a végén kapjon valami meglepetést. Hanem elég ugyan már a méltatásból. Nem is a Magyar Szemlének, inkább a köznek szólott ez eszmefuttatás. A jó bornak nem szükséges a cégér. A Szemlét is minek ajánlanók bővebben? Rendelje meg bárki is, nem fog csalatkozni. Szórakoztató, fenköltten gondolkozó, okos házi barátot vezet be vele lakásába. Minden héten 10 terjedelmes oldalon jelenik meg. Izléses,

megnyerő a kiállítása is. Előfizetési ára aránylag csekély: félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Megrendelhető: Budapest, VI. Uj-utca 14. szám — a Magyar Szemle kiadóhivatalában.

„Erdély” Most jelent meg az E. K. E. értesítőjének 11–12. sz. melyhez mint befejező füzethez a honismeret terjesztőinek előkelő gárdáját feltüntető tartalomjegyzék is csatolva van. Öröndetes dolog, hogy ez a hazánkban legtekintélyesebb honismertető folyóírat úgy kiállítás és illusztráció, valamint változatos és élénk tartalom tekintetében is folyton kellő színvonalon áll.

Az új füzet élén egy cikkely a múzeumok és idegen forgalom kölcsön hatásával fogalkozik, majd Márki S. dr. kiváló történészünknek az „Erdélyi kalauz” új kiadása számára „Erdély története” címen megírt tört. tájékoztatója végig vezetve a múlt eseményein, mintegy apothéozisban a Mátyás-szoborral fejezi be lendületes elmefuttatását. Téglás Gábor a Nyegojra tett havasi kirándulását írja le 3 sikerült fölvétellel; Fodor János ország-részünk egyik legalaposabb ismerője hangulatosan a szászfenesi székely kapuról (3 képpel) ír; Hermann Antal dr. pedig folytatólagosan kincses mondáinkról értekezik; utóbbinak másutt szellemes turista ötleteivel is megismerkedünk. A hegy-mászó kerékpár és Rác Miklósnak a Nagybánya környéki helynevekről szóló érdekes tanulmánya, továbbá a Különfélék rovatában többek közt a Radnóti Dezső felállítandó siremlékére vonatkozó fölhívás és a választói kiállítás különösen kiemelendők. A borítékon látható hirdetések praktikus útjára vallanak. Előfizetési ár 10 korona, az E. K. E. tagjai azonban az „Erdély”-t ingyen kapják. Minden új tag vagy előfizető nagy színes fali tájképet kérhet újévi ajándékkul. Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk az „Erdély”-t. Sok élvezetet nyújt mindenkinek ez ismeretterjesztő és szórakoztató, csinos kiállítású folyóírat. Megrendelhető a kiadóhivatalban Kolozsvárt.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában
olcsón felvételnek.